ГОДИШЕН ДОКЛАД

за извършените дейности и изразходвани бюджетни средства от читалищата на територията на община Търговище през 2024 г.

В изпълнение на Закона за народните читалища, чл.26а, ал. 4 и 5, председателите на читалищата ежегодно представят своите доклади за осъществените читалищни дейности и за изразходваните от бюджета средства през предходната година. Представени са доклади за осъществените читалищни дейности и за изразходваните от бюджета средства през 2024 г. от следните читалища:

1. ОНЧ „Напредък-1864“ - град Търговище
2. НЧ „Развитие -1904“ кв. Въбел
3. НЧ „Напредък-1903“ село Дралфа
4. НЧ „Пробуда-1921“ село Голямо Ново
5. НЧ „Минчо Иванов -1912“ село Макариополско
6. НЧ „Светлина-1913“ село Маково
7. НЧ „Будител-1927“ село Баячево
8. НЧ „Пробуда-1926“ кв. Бряг
9. НЧ „Развитие-1906“ село Буховци
10. НЧ „Надежда-1904“ село Вардун
11. НЧ „Васил Левски -1925“ село Васил Левски
12. НЧ „Христо Ботев-1910“ село Голямо Соколово
13. НЧ „Светлина-1927“ село Давидово
14. НЧ „Христо Ботев-1927“ село Драгановец
15. НЧ „Съгласие-1902“ село Дългач
16. НЧ „Пробуда-1928“ село Кралево
17. НЧ „Светлина-1931“ село Ловец
18. НЧ „Михаил Донев-1903“ село Лиляк
19. НЧ „Просвета-1907“ село Надарево
20. НЧ „Самообразование-1911“ село Острец
21. НЧ „Кирил и Методий-1909“ село Подгорица
22. НЧ „Светлина-1929“ село Пресиян
23. НЧ „Родина-1927“ село Пробуда
24. НЧ „Пробуда-1928“ село Ралица
25. НЧ „Искра-1927“ село Руец
26. НЧ „Пробуда-1928“ село Съединение
27. НЧ „Светлина-1927“ село Черковна
28. НЧ „Развитие-1938“ село Буйново

Докладите на НЧ “Васил Левски-1907“ село Бистра и НЧ „Успех-1921“ село Момино не са по зададения образец, но са представили доклади. Не са спазили срока, но са представили също: НЧ „Иван Вазов-1908“ село Здравец /01.04.2025г./, Народно читалище„Йордан Миндов-1892“ село Алваново /02.04.2025 г./, НЧ „Светлина-1947“ село Търновца /03.04.2025 г./, НЧ „Пробуда-1936“ село Божурка /07.04.2025г./. Доклади не са представили: НЧ „Напредък-1928“село Преселец и НЧ „Развитие-1926“ село Стража.

Информацията от тях е обобщена и синтезирана в предоставения доклад за цялостната читалищна дейност през 2024 г.:

Народните читалища в община Търговище са традиционни самоуправляващи се културно-просветни сдружения, които изпълняват държавни културно-просветни задачи в населените места. Читалищата са една уникална културна институция, която съществува единствено у нас. Те са средище на културата, духовността, място, което обединява хората в името на доброто. Нашите прадеди са откъсвали от залъка си, за да изградят това чудо на българската духовност, наречено читалище.

Към читалищата в общината се поддържат библиотеки, които съхраняват своите библиотечни фондове, разполагат с ново набавени материали за 2024 година, като повечето от тях са от дарения. Провеждат ежегодно мероприятия, свързани с представяне на нови книги, кътове, витрини, изложби, срещи с творци, литературни четения, чествания и годишнини и т.н. Предоставят и информационни услуги по места - Баячево, Вардун, Васил Левски, Въбел, Здравец, а някъде поддържат информационни центрове по програма „Глобални библиотеки-България“ в селата - Лиляк, Дългач, Кралево, Драгановец, Стража, Макариополско, Давидово, Божурка. От читалището в село Голямо Соколово е организиран Национален виртуален конкурс за народни гатанки. Издаден е сборник „Гатанки за малки и големи“. Читалище село Божурка - представяне на книгата на Алджан Джафер, в която има история и за село Божурка - представянето беше в град Търговище.

Читалищата развиват и културно-просветна дейност отбелязвайки годишнини, чествания, концерти, празнични програми, изложби, творчески вечери, тържества и други. Всички читалища на територията на общината отбелязват по автентичен начин различните празници.

През 2024 година отбелязани бяха годишнини на следните читалища: 120 години от основаването на културната институция читалище кв. Въбел - концерт - спектакъл ансамблово музикално танцово произведение „Мома Въбелчанка - Геренска невеста“; 160 години читалище и Димитровден - празник на читалището - читалище град Търговище.

Всички знаем, че въпреки превратите на времето, създавани в условия на мизерия, читалищата са функционирали независимо при какви обществено-политически строеве. Читалището е мястото в което влизат от най-малките до най-възрастните. Съзнавайки спецификата на района, съхраненото фолклорно богатство и живите му традиции, читалищните специалисти целенасочено развиват любителското художествено творчество, като поддържат художествени състави - постоянно действащи и временни художествени колективи, които не спират да се изявяват на прегледи на художествената самодейност - международни, национални и на общински участия. Измерител на високото художествено качество в изпълненията на самодейните състави и отделните изпълнители са множеството високи награди, с които те се завръщат от международни, национални, регионални събори, фестивали. Заслужава похвала подкрепата, която читалищните ръководства оказват на младите дарования, обучавани в отделните фолклорни школи и самодейни състави. В община Търговище действат следните постоянни самодейни състави:

Група за автентичен фолклор, група за народни обичаи, група за представяне на народни носии, група за руски песни и индивидуални изпълнители, танцова група - с.Алваново;

Детска фолклорна група - с.Баячево;

Фолклорна група - Общински читалищен съвет;

Женска фолклорна група „Бухларка“ и квартет „Импровизация“ и два индивидуални изпълнителя - село Буховци;

Група за ромски танци „Ромско сърце", група за народни танци „Веселяче“, група за модерни танци и детски песни, група за автентичен фолклор - с.Вардун;

Група за автентичен фолклор - с.Васил Левски;

Детска фолклорна група „Соколчица“ и Детска група за възстановка на традиционни детски игри „Соколче“ и ДФГ„Соколчица“- с.Голямо Соколово. Към читалищетно има временно действащи художествени колективи - Детска група за декламиране и ХГ „Декламатор“.

Детска група за автентичен фолклор и индивидуален изпълнител - с.Дългач;
ДПГ „Китчица“- група за народни песни - с.Кралево;
ЖФГ и ДФГ "Лиляче", Детска вокална група „Славейче“ за турски, цигански и български песни; Дуо за стари градски песни и двама вокалисти Кристина Кънчева и Божидар Вълчев - с. Лиляк;
ДПГ „Звънчета“, Детска театрална група „Селските клюкарки“ - художествено слово - с. Надарево;
Женска фолклорна група „Славеи“ - Давидово;
Фолклорна група и индивидуален изпълнител- с.Макариополско;
ДПГ „Севдана“, ЖПФГ „Въбелчанки“, ЖФГ„Въбелчанки“, ГИФ „Геренченки“, ТС „Геренска вечеринка“, младежка група за пресъздаване на обичаи и индивидуални изпълнители- кв. Въбел;
Хор „Родна песен“, ВИС „Златни зари“, литературен клуб за възрастни, модерен балет „Galaxy“,вокална студия, театрална студия, детски танцов състав „Джумалийче“. Външни дейности: Клуб за народни танци „Джумалийци“, частна музикална школа „Доминанта“, 3D кино, клуб “Евера“ и курс по паневритмия, курс по каланетика -читалище гр. Търговище;
Детска фолклорна група за народно пеене „Северняшки автентични песни“, индивидуални изпълнители по автентичен словесен беломорски, шопски и влашки фолклор и три самодейни групи за възпроизвеждане и за пресъздаване на автентични местни беломорски, шопски и влашки обичаи, ДФГ „Лазарки“ с деца до 16 г. и ДФГ „Коледари“ с деца до 15 години - с. Здравец;
Женска фолклорна група за турски фолклор-читалище с. Божурка;
Певческа група „Детелина“, група за народни обичаи- читалище с. Бистра;
Временни състави - ДФГ „Бухларче“ и МФГ „Коледари“- село Буховци;
Лазарки в селата Вардун, Голямо Ново, Кралево, Лиляк, Подгорица, Голямо Соколово, Въбел, Макариополско, Дралфа, Давидово, Въбел;
Коледари в селата Голямо Ново, Подгорица, Дралфа, Здравец, Голямо Соколово, Макариополско, Въбел;
Сурвакари- Макариополско, Дралфа;
ДФГ „Лазарки“ и ДФГ „Коледари“ с моми и ергени над 16 г. - село Здравец;
Самодеен състав - с.Маково;
Певческа група при Общински читалищен съвет;

Продължава работата с деца и през изминалата година в многобройните клубове за приложни изкуства, клубове за изобразително и кулинарно изкуство, клубове за цветарство и други форми. В читалище село Момино отвори нов клуб „Настроение“ за тези, които желаят да разнообразят на чаша кафе живота си в селото и живота на читалището. Сбирките се провеждат всеки четвъртък и се обсъждат много въпроси, които касаят дейността на читалището. В читалището в село Лиляк продължава да действа клуб „Млад художник“ участват в конкурси, имат завоювани награди, както и клуб „Приятели на книгата“ също с награда. В читалището в село Буховци имат пет действащи клуба „Направи си сам от нищо- нещо“, „Тракийско дружество“, „Инициативи в малкото населено място“, „Вкусно и лесно“ и „Природа“. В читалището в село Надарево - Клуб „Вкусът на времето - кулинарен пъзел“, участие в кулинарен конкурс. Ателие „Палитра на детството“, Хоби-клуб - „Боц от тук, боц от там нещичко уших си сам“. Читалището в кв. Въбел - коледна работилница с клуб по изобразителни изкуства „Дядовата ръкавичка“. Към читалище село Макариополско - продължават да работят със деветте клуба към читалището: „Доброволчески отряд“, „Приложно изкуство“, „Пей с мен“, „Млад художник“, „Млад възрожденец“, „Ръкоделие“, „Спортист Макариополско“, „Млад писател“ и „Клуб на здравето“.

Местните събори и празници всяка година предизвикват широк интерес, сред гости от региона и цялата страна: организиране на празници от читалището в село Пробуда на Сирни Заговезни „Да изгоним злото със звъна на чанове и страшни маски“, Петдесетница - сбор на

село Пробуда, Празник на чесъна с кулинарен конкурс на ястия с чесън и открит базар за производители на чесън;
Сирни заговезни в с. Макариополско - пресъздаден е обичая „Олелия; Тодоровден - обичая „Захранване на кон“, конкурс за „Най-дълга коса“, конски кушии и музикална програма - читалище село Макариополско;Празник на хляба в село Острец. Общоселски сбор и храмов празник на селото и празникът на мекицата - село Буховци; Празник на дърпаната баница „С баницата и в делник, и в празник“, 50 години семейство Димови - отбелязване на златна сватба на наши дългогодишни самодейци - село Макариополско; „Охльо-Бохльо, покажи си рогцата“- кулинарно-фолклорен празник на улешките и „Алваново - село под слънцето“ - общоселски празник /събор/ - село Алваново; Празник на плодородието - с. Съединение; „Искрица надежда“ - благотворителен коледен концерт; - кв. Бряг; Празник „Юнак вино пие - ахмак лозе копае“, Събор „Свети Дух“- читалище кв. Въбел. Общоселски събор „Земя и плодородие“ - читалище село Бистра. Празник „Ашуре“ и кулинарна изложба - възстановка на традиционна байрамска софра - читалище с. Божурка. Край търговищкото село Божурка се провежда традиционния събор „Баба Конду“. Съществува известна легенда за Баба Конду.
Читалище град Търговище: празничен концерт по повод 25 години ВИС „Златни зари“; празничен концерт „75 години двустранни дипломатически отношения между България и Китай“; концерт по повод Китайската нова година; концерт-спектакъл на група за руски и популярни песни „Грамофон“; Джаз концерт на Шуменски симфоничен оркестър; Изложба посветена на 160 годишнината на читалището, „70 години Стефан Николаев“ - писател и журналист; 6 литературни четения на литературен клуб „П.Славейков“ при читалището, 7 представяния на книги: представяне на книгата „Карталлъ и карталиите“, автор Алджан Джафер; представяне на книгата „Слугиня“, автор Златка Андонова; представяне на книгата „Приумиците на съдбата“ автор Геновева Диманова; представяне на книгата „Династиятя на БалгУрите“, автор Йордан Йорданов; Представяне на книгата „Каза Ески Джума“ през първата половина на XIX век. Демография. Социално и икономическо състояние“, автор Алджан Джафер, представяне на книгата „Любов“, автор Златка Андонова; представяне на книгата „Светулки и минало“, автор Милка Николова; премиера на Театрална студия към читалището по пиесата „Шест на Реджиналд Роуз; Седмица на китайското кино; Магичен спектакъл „Хедон“; Зоотерариум, „Да оцелееш по Коледа“ - спектакъл с участието на Здрава Каменова;

Участие в инициативата - Най-дългата мартеница на читалищата от Община Търговище бе разпъната в центъра на града. В инициативата се включиха клубове и ателиета от 20 културни институции с общо 506 метра мартеници. С нея е направена стена на желанията за всички гости и жители на Община Търговище, под мотото: „Мартеница си купи, кауза подкрепи! Желание си намисли, да се сбъдне на стената закичи“.

Участие в 245 традиционен пролетен панаир Търговище с музей на открито - читалищата Макариополско, Драгановец, Алваново, Кралево, Давидово, Буховци.

Читалищата са организатори и на различни изложби и конкурси - Национален виртуален конкурс „Куклата на баба“. Инициативата е посветена на един от почитаните български празници Бабин ден. В конкурса бяха представени 26 кукли от различни краища на България- читалище село Давидово; Пети национален онлайн конкурс „Най-автентична сурвачка“, Пети национален онлайн конкурс на тема „Моята Коледа“ - 2024 г. - читалище с. Макариополско. Читалище село Кралево - втори национален онлайн конкурс за снимка на мартеница. Получени са 530 снимки на изделия - мартеници, пана и сувенири от цялата страна. Читалище село Буховци - конкурс за еньовски букет, конкурс „Направи си Коледа“; Читалище село Лиляк - Трети онлайн национален конкурс „Весела Коледа“; Проведен е Първи национален конкурс „Сирни Заговезни в моя роден край-традиции и съвремие“ - читалище село Пробуда;
Под домакинството на читалище село Момино за десети пореден път се провежда Детски пленер с художниците от ЦПЛР-Обединен детски комплекс - Търговище.

Участие в конкурса „Да украсим за Коледа община Търговище“ на Община Търговище-читалище село Макариополско, получено 3-то място.

Читалищата в общината развиват и краеведска дейност. Водене на летописна книга - читалище село Пробуда. Наличие на етнографски сбирки има в населените места - Бряг, Ловец, Лиляк, Васил Левски, Ралица, Голямо Соколово, Макариополско, Дралфа, Момино, Подгорица, Алваново, Руец, Давидово, Буховци, Бряг, Съединение, Ралица, Момино, Стража, Здравец, Кралево. Действаща ретро-изложба и колекция на стари грамофонни плочи и два стари грамофона-читалище гр. Търговище. Читалище кв. Въбел - налична етнографска сбирка, налична колекция от старопечатни книги, налична колекция от плочи, събиране и записване на песни, рецепти, обичаи от района, оформен речник на старите геренски думи, заснети 2 филма, записани песни и музика; Читалище село Надарево - „Дърво с корен“ - изучаване на песни и издирване на броенки и игри, предмети от бита на местното население;.Читалището в село Баячево е организирала изложба с предмети от бита „Да се завърнеш в бащината къща“ с работно заглавие „От тавана на баба и дядо“. Учредяване на клуб „Краезнание“.

Читалищата в общината развиват спортна дейност и осъществяват инициативи с екологична насоченост. Читалището село Вардун - футболен турнир с децата от селото. Читалището в село Буховци е организатор на турнир по тенис на маса „Недялко Пенев - Кабака“. Спортни дейности развива и читалището в село Голямо Соколово - организатор на традиционен спортен празник по повод 6 септември със състезателен характер. Читалище село Давидово - турнир по табла и тенис на маса. Проведени са граждански инициативи с екологична цел „За чист въздух в селата Баячево и Руец“-раздадени и насети дръвчета.

През 2024 година също в периметъра на основните читалищни дейности успешно се включват и по новите функции, като реализация на услуги в социалната сфера, осигуряването на широк достъп за информация на гражданите. Все повече читалищата се очертават не само, като културни центрове, но и като такива на гражданското общество.

Читалищата през 2024 година имат и спечелени проекти: по програма „Българските библиотеки-съвременни центрове за четене и информираност“ към Министерството на културата на читалищата с. Дългач, с. Макариополско. По проект на Община Търговище и платформа Агора за „Малки инициативи в населените места“ спечелен проект „Дворът на мечтите“ - читалище с. Давидово. Читалище село Макариополско с Клуб НСО по проект „Да си европеец е яко“, обучение „Оримото“ - част от програмата на Национален форум „Изкуства в библиотеката - средство за ефективна колаборация в дигиталната ера“ - организирано от РБ „Петър Стъпов“ град Търговище. С фондация „Ботаника Лайф“ - „Зелено селско училище“ читалищата в селата Надарево, Вардун, Буховци, Давидово, Макариополско, Пробуда, Баячево.

По програма „Култура+“на Община Търговище бяха одобрени следните читалища:

1. Концерт на Сейнтед Синърс - с. Пробуда;
2. Фестивал на традиционните детски игри - с. Голямо Соколово;
3. „Етнографското богатство на село Лиляк“ - с. Лиляк;
4. Направиха запис на песни на ЖФГ „Бухларка“ с. Буховци, съвместно с читалището от село Макариополско в предаването „От българско, по-българско“ с Галя Асенова на ТВ СКАТ - с. Буховци и с. Макариополско;
5. Фолклорен празник „Кралевско веселие“ - с. Кралево;
6. „160 години - палитра на читалищната дейност в ОНЧ „Напредък-1864“ - читалище гр. Търговище.
7. Концерт-спектакъл,ансамблово музикално танцово произведение„Мома Въбелчанка - Геренска невеста“ - кв. Въбел.

Читалищата в община Търговище различни по вътрешна структура, по големина и обхват, през 2024 г. успешно изпълняват ролята си на основен и стабилен фактор в развитието на местната култура.

Изразходвани бюджетни средства от читалищата на територията на община Търговище през 2024 г. В бюджета на културния календар през 2024 година за отбелязване на национални и местни празници, годишнини, културни събития и традиционни прояви в община Търговище са предвидени средства и за читалищна дейност.

СПРАВКА

за субсидиите за читалища ДДД за периода от 01.01.2024 г. до 31.12.2024 г.

№ по ред	Наименование на предприятие	Вид на субсидията	Сума (лв.)	СО – МО №/дата	§§ от ЕБК
I.	**Субсидии за читалища**	**§61-09**	**898 085**		
1.	НЧ с.Алваново		**21859,05**		
2.	НЧ с.Баячево		**26095,30**		
3.	НЧ с.Бистра		**17622,80**		
4.	НЧ с.Божурка		**26095,30**		
5.	НЧ с.Буйново		**9150,30**		
6.	НЧ с.Буховци		**30331,55**		
7.	НЧ с.Вардун		**21859,05**		
8.	НЧ с.Васил Левски		**17622,80**		
9.	НЧ кв.Въбел		**35076,15**		
10.	НЧ с.Г.Соколово		**17622,80**		
11.	НЧ с.Голямо Ново		**17622,80**		
12.	НЧ с.Давидово		**30331,55**		
13.	НЧ с.Драгановец		**26095,30**		
14.	НЧ с.Дралфа		**21859,05**		
15.	НЧ с.Дългач		**26095,30**		
16.	НЧ с.Здравец		**21859,05**		
17.	НЧ кв.Бряг		**9150,30**		
18.	НЧ с.Кралево		**26095,30**		
19.	НЧ с.Лиляк		**43040,30**		
20.	НЧ с.Ловец		**17622,80**		
21.	НЧ с.Макариополско		**26095,30**		
22.	НЧ с.Маково		**9150,30**		
23.	НЧ с.Момино		**17622,80**		
24.	НЧ с.Надарево		**17622,80**		
25.	НЧ с.Острец		**17622,80**		
26.	НЧ с.Подгорица		**17622,80**		
27.	НЧ с.Преселец		**9150,30**		
28.	НЧ с.Пресиян		**17622,80**		
29.	НЧ с.Ралица		**17622,80**		
30.	НЧ с.Руец		**17622,80**		
31.	НЧ с.Стража		**38804,05**		
32.	НЧ с.Съединение		**26095,30**		
33.	НЧ с.Търновца		**9150,30**		
34.	НЧ с.Черковна		**9150,30**		
35.	НЧ с.Пробуда		**21859,05**		
36.	ОНЧ Търговище		**111328,65**		
37.	РЕКИЦ Търговище		**50835,00**		

38.	**ВСИЧКО**	**Дофинансиране** НЧ с. Макариополско **ОБЩО**	**10 000** **908 085**		

Съгласувал, Христалина Халачева, *Секретар на Община Търговище*

Изготвил**:** Нели Николова, *Гл.експерт «Читалища»*